

Bruksela, 15 marca 2024 r.
(OR. en)

7753/24

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0373(COD)

ENV 299
MI 302
IND 155
CONSOM 108
COMPET 323
MARE 7
PECHE 114
RECH 125
SAN 164
ENT 65
ECOFIN 309
CODEC 804

NOTA

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Rada

Nr dok. Kom.: 14248/23 + ADD 1 - COM(2023) 645 final

Dotyczy: Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zapobiegania stratom granulatu z tworzyw sztucznych w celu ograniczenia zanieczyszczenia mikrodrobinami plastiku
– Debata orientacyjna

1. 16 października 2023 r. Komisja przedłożyła wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie zapobiegania stratom granulatu z tworzyw sztucznych w celu ograniczenia zanieczyszczenia mikrodrobinami plastiku¹, które są jednym z głównych źródeł niezamierzonego zanieczyszczenia mikrodrobinami plastiku.

¹ Dok. 14248/23 + ADD 1 – COM(2023) 645 final.

2. 14 lutego 2024 r. Komisja przedstawiła swój wniosek ustawodawczy oraz towarzyszącą mu ocenę oddziaływania na forum Grupy Roboczej ds. Środowiska. Po wstępnych uwagach państw członkowskich prezydencja zwróciła się do delegacji o przedstawienie dalszych uwag w celu ukierunkowania prac nad dossier. W celu umożliwienia dalszych postępów w pracy nad tym dossier, trzy kwestie wymagałyby jednak wskazówek politycznych Rady.

 3. Aby ukierunkować debatę na najbliższym posiedzeniu Rady (ds. Środowiska), które odbędzie się 25 marca 2024 r., prezydencja przygotowała dokument informacyjny i pytania do ministrów w wersji przedstawionej w załączniku do niniejszej noty.
-

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zapobiegania stratom granulatu z tworzyw sztucznych w celu ograniczenia zanieczyszczenia mikrodrobinami plastiku

– Dokument informacyjny prezydencji oraz pytania do ministrów –

W unijnej strategii na rzecz tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym z 2018 r. uznano zagrożenia środowiskowe oraz potencjalne zagrożenia dla zdrowia ludzi związane z mikrodrobinami plastiku i opowiedziano się za innowacyjnymi rozwiązaniami ukierunkowanymi na różne źródła mikrodrobin plastiku. W 2019 r. również grupa głównych doradców naukowych Komisji uznała potencjalne zagrożenia stwarzane przez mikrodrobiny plastiku oraz zachęciła do podejmowania działań zapobiegawczych. W planie działania UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym z 2020 r. Komisja zobowiązała się do zajęcia się kwestią obecności mikrodrobin plastiku w środowisku poprzez ograniczenie celowo dodawanych mikrodrobin plastiku w produktach oraz poprzez zaradzenie niezamierzonemu uwalnianiu mikrodrobin plastiku. W planie działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń z 2021 r. Komisja zaproponowała, aby do 2030 r. UE ograniczyła (celowe i niezamierzone) uwalnianie mikrodrobin plastiku do środowiska o 30 %.

25 września 2023 r. Komisja przyjęła rozporządzenie ograniczające celowe dodawanie mikrodrobin plastiku do produktów¹. 16 października 2023 r. Komisja przedłożyła wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie zapobiegania stratom granulatu z tworzyw sztucznych trafiającym do środowiska. Straty te są głównym źródłem niezamierzonego zanieczyszczenia mikrodrobinami plastiku.

Granulat z tworzyw sztucznych jest surowcem przemysłowym wykorzystywanym do produkcji wszystkich tworzyw sztucznych. Surowce przemysłowe z tworzyw sztucznych mają różne formy, w tym granulek, płatków, proszków i postaci płynnej, zwane łącznie „przedprodukcyjnym granulatem z tworzyw sztucznych”. We wniosku użyto ogólnego terminu „granulat”. Obecne praktyki dotyczące obchodzenia się z granulatem prowadzą do strat na wszystkich etapach łańcucha dostaw, w szczególności na etapie produkcji, przetwarzania, (granulatu pierwotnego lub pochodzącego z recyklingu), transportu i innych operacji logistycznych, recyklingu oraz operacji gospodarowania odpadami. Gdy granulat z tworzyw sztucznych zostanie uwolniony do środowiska, staje się niemal niemożliwy do wychwycenia. Ponadto granulat z tworzyw sztucznych z łatwością rozprzestrzenia się na duże odległości za pośrednictwem wiatru i strumieni wody.

¹ C(2023) 6419 final.

Straty granulatu z tworzyw sztucznych mają negatywny wpływ na środowisko, klimat, potencjalnie negatywny wpływ na zdrowie ludzkie i gospodarkę (np. rybołówstwo, rolnictwo, turystykę). W 2019 r. straty granulatu do środowiska w UE, wyniosły szacunkowo od 52 140 ton do 184 290 ton. Odpowiada to 2 100–7 300 samochodów ciężarowych granulatu rocznie. Straty granulatu z tworzyw sztucznych trafiające do środowiska są trzecim co do wielkości źródłem wszystkich niezamierzonych uwolnień mikrodrobin plastiku.

Wniosek ma ograniczyć straty granulatu nawet o 74%. Oprócz ograniczenia strat granulatu z tworzyw sztucznych, a tym samym ich negatywnych skutków, wspólne ogólnounijne środki mają przyczynić się również do wyrównania warunków działania dla podmiotów w całej UE.

We wniosku przewidziano środki, które mają zostać wdrożone przez podmioty gospodarcze w całym łańcuchu dostaw, a także system sprawozdawczości i zgodności:

Środki, które mają zostać wdrożone przez podmioty gospodarcze

Straty granulatu z tworzyw sztucznych wynikają w dużej mierze z braku świadomości i niewłaściwych praktyk w zakresie obchodzenia się z nim, w związku z czym można je w dużej mierze ograniczyć za pomocą natychmiastowych środków. Komisja proponuje, aby zapewnić, że wszystkie podmioty gospodarcze w UE obsługujące ponad pięć ton granulatu rocznie oraz wszyscy przewoźnicy z UE i spoza UE przewożący granulat z tworzyw sztucznych w UE podejmują niezbędne środki w następującej kolejności priorytetów: zapobieganie wszelkim przypadkom wydostawania się granulatu; w przypadku wydostania się granulatu – powstrzymanie jego rozprzestrzeniania się tak, aby nie zanieczyścił środowiska; oraz, w ostateczności, usuwanie skutków po wydostaniu się lub stracie granulatu. Środki wymieniono w załącznikach I i III do wniosku. Środki te zostały już wdrożone przez liderów gospodarczych. Właściwe organy krajowe są uprawnione do żądania wdrożenia dodatkowych lub alternatywnych środków.

System sprawozdawczości i zgodności

Właściwe organy krajowe odgrywają kluczową rolę w systemie zgodności, ponieważ są zobowiązane do przeprowadzania kontroli środowiskowych i innych środków weryfikacji na zasadzie podejścia opartego na analizie ryzyka. Ponadto, aby wspomóc właściwe organy krajowe w weryfikacji zgodności, większe podmioty gospodarcze muszą uzyskać certyfikat zgodności wydany przez niezależną stronę trzecią. Aby zmniejszyć obciążenie dla mniejszych podmiotów gospodarczych, nie wymaga się od nich uzyskania certyfikacji zewnętrznej, lecz muszą one przedłożyć oświadczenie własne potwierdzające ich zgodność. Właściwe organy powinny być powiadamiane zarówno o certyfikatach, jak i o oświadczeniach własnych. Ponadto przewiduje się zharmonizowaną metodę szacowania strat granulatu z tworzyw sztucznych.

Transport morski

We wniosku nie uwzględnia się strat wynikających z transportu granulatu z tworzyw sztucznych drogą morską. Pomimo że przypadkowe straty na morzu mają charakter okazjonalny, wpływają w sposób nagły i znacząco negatywny na lokalne ekosystemy i poszkodowane społeczności, o czym świadczą niedawne incydenty związane z granulem u wybrzeży Hiszpanii i Francji. Na forum Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO) trwają dyskusje mające na celu ograniczenie zagrożeń dla środowiska związanych z transportem morskim granulatu z tworzyw sztucznych poprzez dobrowolne i obowiązkowe środki w trzech aspektach: informacji o transporcie, wysokiej jakości opakowań i bezpiecznego sztutowania. Przewiduje się jednak, że dyskusje na forum IMO nie doprowadzą do wprowadzenia obowiązkowych środków w perspektywie krótkoterminowej.

Pytania do ministrów

- 1. Czy w świetle celów, które ma realizować wniosek, uważają Państwo, że proponowane środki są odpowiednie?*
- 2. Jak oceniają Państwo kwestię odpowiedzialności, w tym w zakresie kontroli zgodności, powierzonej we wniosku różnym podmiotom publicznym i prywatnym?*
- 3. Czy, biorąc pod uwagę stan dyskusji na forum IMO, w proponowanym rozporządzeniu należy uwzględnić również środki dotyczące transportu morskiego?*